

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง “แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่” บทนี้เป็นการสรุปการ วิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งจะนำเสนอลำดับดังนี้ วัตถุประสงค์ ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะรายละเอียดมีดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ผู้วิจัย ได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
3. เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้นำชุมชน จำนวน 191 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 11 คน และผู้รับบริการ จำนวน 379 คน รวมทั้งสิ้น 581 คน

ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็น (1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน ครู กศน.ตำบลและผู้รับบริการกับการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ (2) ตัวแปรตาม แนวทาง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วม ประเมินผล โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ระดับ คือ มีส่วนร่วมมากที่สุด มีส่วนร่วมมาก มีส่วนร่วมปานกลาง มีส่วนร่วมน้อย มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ของกลุ่มตัวอย่าง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีค่าความเที่ยงทั้งหมดเท่ากับ .9512

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณดำเนินการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพจากคำถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1. ผลการวิจัย

ในการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาพรวมมีส่วนร่วม น้อย ซึ่งมีประเด็นการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ได้แก่

1.1 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.46$) เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรมพบว่า การมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ของแผนงาน/กิจกรรมและโครงการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$)

1.1.2 การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรมพบว่า การมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) รองลงมา การมีส่วนร่วมร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$)

1.1.3 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.46$) เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรมพบว่า การมีส่วนร่วมได้รับการยอมรับจากประชาชนจากการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) รองลงมาได้แก่การมีส่วนร่วมในการได้รับการชื่นชมจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ จากการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$)

1.1.4 การมีส่วนร่วมประเมินผล การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.29$) เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรมพบว่า การมีส่วนร่วมในการร่วมประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาและการมีส่วนร่วมประเมินเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีส่วนร่วมในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.38$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในหน้าที่ที่เกี่ยวกับการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีส่วนร่วมในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.31$)

1.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผลการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พิจารณารายด้าน ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก ควรให้ความรู้และจัดหาเอกสารเกี่ยวกับนโยบายหรือแผนการปฏิบัติงานของ กศน ควรเน้นให้บุคคลทุกหน่วยงาน ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างเต็มที่ ควรมีการจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็น

การมีส่วนร่วมดำเนินการ ควรให้ผู้นำชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนในแผนการปฏิบัติงานของ กศน. โดยให้ทุกคนได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน หรือในพื้นที่ที่มีบริบทเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ร่วมกันวางแผน ซึ่งรวมไปถึงร่วมออกแบบผังหลักสูตรโครงสร้างของกิจกรรมนั้นๆ

การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ควรจะมีการสนับสนุนเงินงบประมาณ หรือ ค่าตอบแทนให้แก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมหรือสนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปอย่างราบรื่น

การมีส่วนร่วมประเมินผล ผู้นำชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง หรือมีน้อย ดังนั้นควรให้ผู้นำชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความโปร่งใสหรือความถูกต้องร่วมกัน พร้อมทั้งมอบหมายให้ครูหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรายงานผลของการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจัดขึ้น

1.3 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรมีการจัดอบรมหรือประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้นำชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมคิด ร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน

ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ควรให้ผู้นำชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนรูปแบบการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรม และการกำหนดผังหลักสูตรตามโครงสร้างผังหลักสูตร โดยให้หน่วยงานต่างๆ หรือบุคคลทุกๆ ฝ่ายได้ร่วมกันออกแบบรูปแบบการจัดกิจกรรม รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการเลือกสื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ควรให้ผู้นำชุมชนได้รับเงินค่าตอบแทนจากการดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างเหมาะสม รวมไปถึงการได้รับการยอมรับหรือยกย่องในผลการดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ควรให้ผู้นำชุมชนได้เข้าร่วมประเมินผลงานต่างๆ ที่ทางศูนย์งานได้ดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ และมีการรายงานผลการประเมินอย่างต่อเนื่องตามหลักเกณฑ์ของการวัดและประเมินผล อีกทั้งควรมีการจัดตั้งคณะทำงาน หรือตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ มาตรวจสอบหรือประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยแนวทางส่งเสริมของผู้นำชุมชน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ มีประเด็นที่น่าสนใจ ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 สภาพการณ์มีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ระดับการมีส่วนร่วมน้อย ได้แก่ ร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ของแผนงาน/กิจกรรมและโครงการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ร่วมกับคณะกรรมการ เลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ร่วมคัดเลือกคณะกรรมการในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด สิริพัฒน์ ลาภวิจิตร (2550) และ ดิเรก อนันต์ (2555) ได้กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยลดจำนวนทางเลือกด้วยการศึกษาสภาพแวดล้อม ข่าวสารที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์แนวทางที่สามารถปฏิบัติได้ หรือเกิดผลเสียน้อยที่สุดแล้วจึงคัดเลือกแนวทางปฏิบัตินั้น โดยอาจเลือกตัวแทนของตนเข้าไปเป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจตัดสินใจได้ เพราะฉะนั้นการร่วมพิจารณาความเป็นไปได้ของแผนงานกิจกรรมและโครงการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงเป็นกระบวนการตัดสินใจอย่างหนึ่งที่สำคัญเช่นกัน

ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ผู้นำชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเป็นกรรมการที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสอดคล้องแนวคิด กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555 : 15) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรม คือ เมื่อบุคคลได้รับรู้และเข้าใจปัญหาของตนเองแล้ว จำเป็นจะต้องเรียนรู้ที่จะวางแผนและการดำเนินกิจกรรม เพื่อหาแนวทางใช้ในการแก้ไขปัญหาอันรวมทั้งการคัดเลือกแนวทางที่ดีที่สุด เพื่อให้แก้ไขปัญหาได้ถูกต้องและตรงประเด็น

ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ผู้นำชุมชน มีระดับการมีส่วนร่วม น้อย ส่วนใหญ่ได้รับการยอมรับจากประชาชนจากการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีส่วนร่วมร่วมในการได้รับการชื่นชมจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ จากการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และได้รับ

บริการด้านสื่อต่างๆ เพื่อการศึกษาตามอัธยาศัยในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สอดคล้องกับ กฎกระทรวง (2555: 4) ได้กล่าวถึง โดยปกตินุญช์ ได้มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ความต้องการขั้นพื้นฐาน ผลประโยชน์ด้านสังคม คุณภาพชีวิตของบริการความพึงพอใจ และผลประโยชน์ด้านบุคคล

ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ผู้นำชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วม น้อย ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษา ร่วมประเมินเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในหน้าที่ที่เกี่ยวกับการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิด เอกวิทย์ นวเศรษฐ (2554: 10) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เพื่อการกระทำการใดกิจกรรมหนึ่งให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะๆ ต่อเนื่อง หรือประเมินผลรวมทั้งผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวก็ได้

2.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของผู้นำชุมชน ครู กศน.ตำบล และผู้รับบริการจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงปริมาณและการสนทนาของผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group) พบว่า ทั้งผู้นำชุมชน ครู กศน.ตำบล และผู้รับบริการมีความคิดเห็นที่คล้ายกันคือ 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซึ่งผู้นำชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่มีโอกาสได้เข้าร่วมประชุม และขาดอำนาจในการตัดสินใจในการร่วมคิด ร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องการให้มีการเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน 2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการคือ การไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนรูปแบบการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรม และการไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดผังหลักสูตรตามโครงสร้างผังหลักสูตร โดยต้องการให้หน่วยงานต่างๆ หรือนักลทุกๆ ฝ่ายได้ร่วมกันออกแบบรูปแบบการจัดกิจกรรม รวมไปถึงการเลือกสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งในบางครั้งได้รับค่าตอบแทนน้อย หรือไม่ได้รับจากการร่วมกิจกรรม ซึ่งควรจะมีการสนับสนุนเงินงบประมาณ หรือค่าตอบแทนให้แก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมหรือสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปอย่างราบรื่น 4. การมีส่วนร่วมประเมินผล การให้ผู้นำชุมชนได้เข้าร่วมประเมินผลงานต่างๆ ที่ทางสถานียานจัดให้มีน้อยมาก และการรายงานผลที่ไม่เป็นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่หน่วยงานได้ดี หากมีการจัดตั้งคณะทำงาน หรือตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ มา

ตรวจสอบหรือประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญควรมีการเพิ่มอัตราบุคลากรให้มีความสอดคล้อง กับความต้องการของกิจกรรมต่างๆ

2.3 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า

2.3.1 พัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนด้านกระบวนการมีส่วนร่วม ให้เข้าใจถึงกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

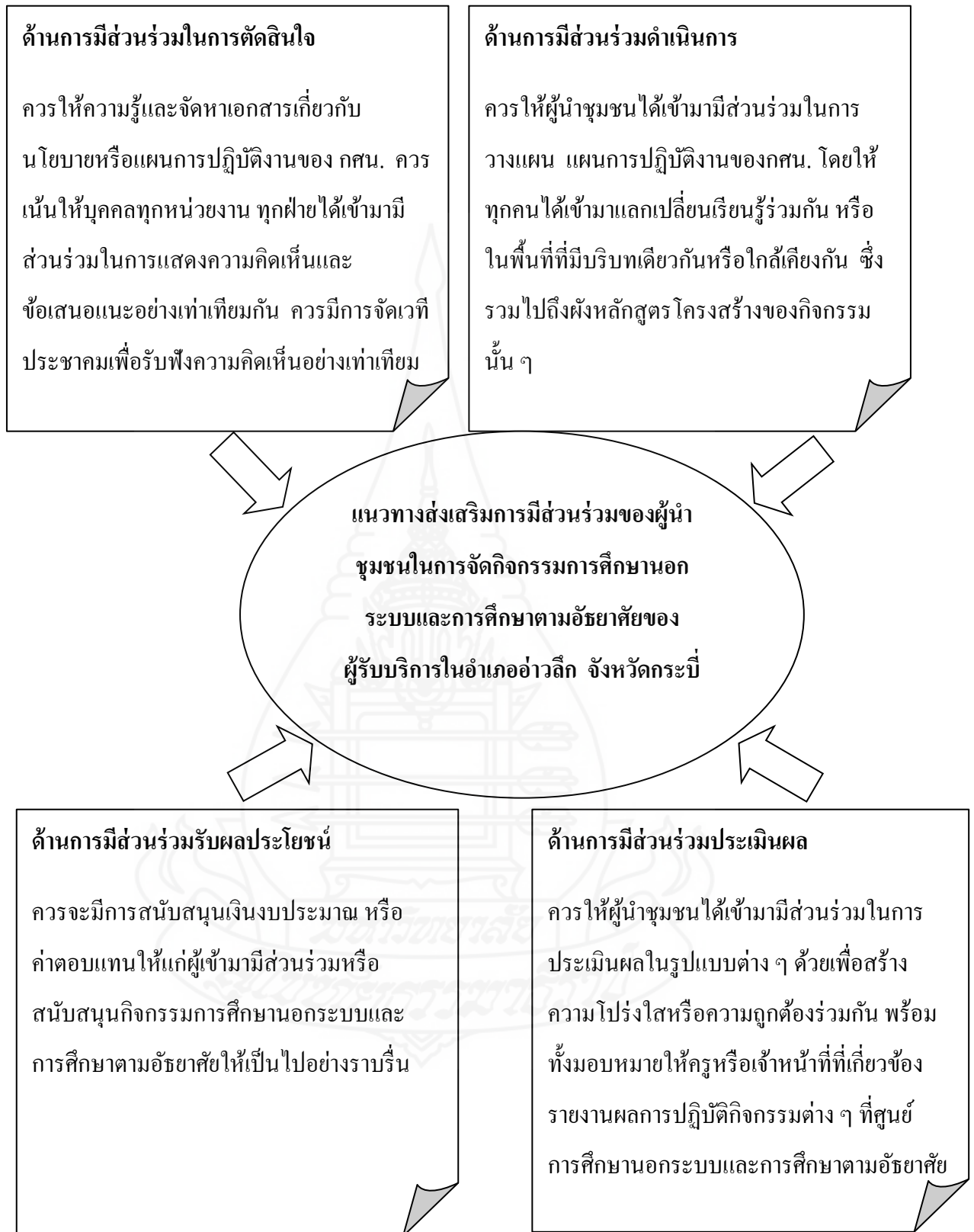
2.3.3 ควรมีการจัดอบรมชี้แจงให้ความรู้หรือจัดเวทีชาวบ้านเกี่ยวกับงานกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแก่ผู้นำชุมชน เพื่อให้ทราบถึงแนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติงานของกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.3.4 ผู้นำชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน แผนการปฏิบัติงานของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ทุกคนได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน หรือในพื้นที่ที่มีบริบทพื้นที่เดียวกันหรือแตกต่างกัน เพราะในแต่ละพื้นที่ต่างก็มีบริบทหรือความต้องการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ต่างกัน

2.3.5 ควรจะมีการสนับสนุนเงินงบประมาณ หรือค่าตอบแทนให้แก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมหรือสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปอย่างราบรื่น

2.3.6 ผู้นำชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความโปร่งใสหรือความถูกต้องร่วมกัน พร้อมทั้งมอบหมายให้ครูหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรายงานผลการปฏิบัติของกิจกรรมต่างๆ ที่ทางศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ อ่าวลึกจัดขึ้น

จะเห็นได้ว่า จากการแสดงความคิดเห็นของผู้นำชุมชน ครู กศน.ตำบล และผู้รับบริการที่มีผลต่อบทบาทของผู้นำชุมชน ต่างสะท้อนให้เราเห็นว่า การปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยในอนาคตข้างหน้า จะต้องเป็นการปกครองที่ทำให้ประชาชนทุกคน อยู่ดี มีสุข และสามารถรับใช้ความเป็นมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์ เพราะฉะนั้นหน่วยงานทุกฝ่ายจะต้องเข้ามามีบทบาทให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำชุมชนที่จะต้องตระหนักและมีจิตวิญญาณในการพัฒนาประเทศของเราให้ดีขึ้นต่อไป ตลอดจนการสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่นเพื่อเป็นตัวขับเคลื่อน และพร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในประเทศข้างหน้าได้อย่างทันทั่วทั้งที่โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากประชาชนเป็นสำคัญ

ภาพที่ 5.1 ผังสรุปแนวทางการมีส่วนร่วม

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ครู กศน.ตำบลหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึกจัดขึ้น

3.1.2 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก ควรให้หน่วยงานต่าง ๆ หรือภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่น

3. ผู้นำชุมชนขาดความรู้ขั้นตอนการมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมประเมินผล เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาชุมชน ควรเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ควรให้ผู้นำชุมชนไปอบรมเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม จะได้สามารถนำความรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการกลุ่มอื่น ๆ หรือในระดับอำเภอหรือจังหวัดอื่นๆ

3.2.2 ควรศึกษาถึงสาเหตุ หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอมีข้อมูลเพิ่มขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย